

Waarom?

Wie dan?

Wat nog?

Verdienmodellen voor biodiversiteit – Wat kan het natuurlandschap leveren?

Jomme Desair, onderzoeker Natuur & Economie

Vlaanderen
is wetenschap

INSTITUUT
NATUUR- EN BOSONDERZOEK

Wat mijn uiteenzetting zal zijn

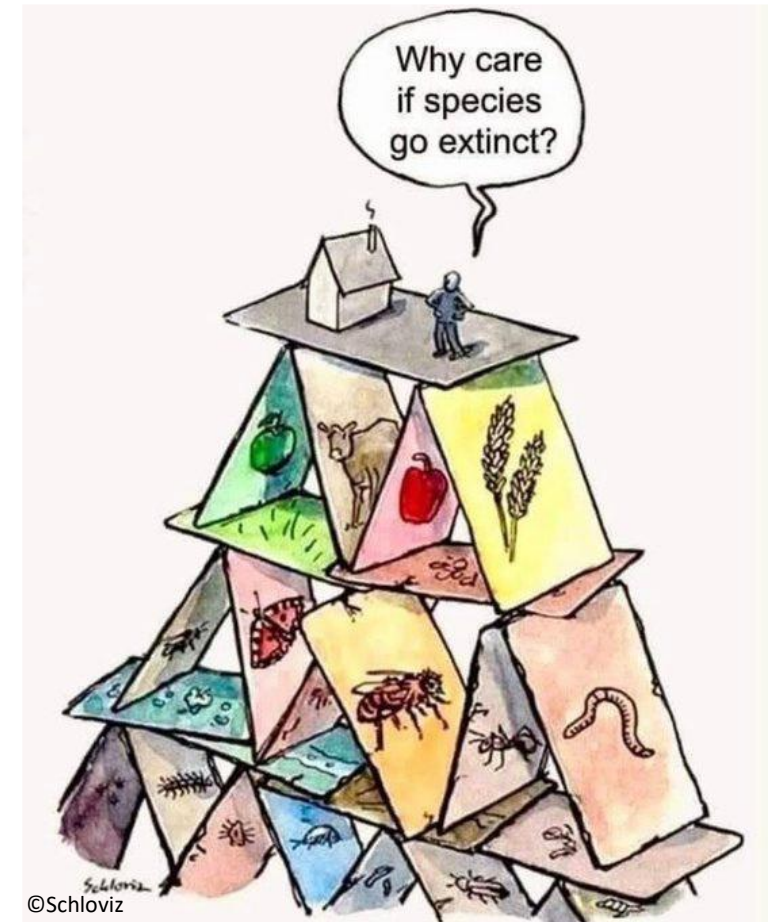
1. De natuur is de basis van onze economie
2. De natuur is er slecht aan toe...
3. ... door onze economie
4. De economie zal stevig geïmpacteerd worden door biodiversiteitsverlies
5. We moeten meer investeren in de natuur want dit houdt de economie draaiende en de “we” is een samenwerking van alle actoren
6. De “we” is zeker ook de private sector die het meeste schade toebrengt
7. De “we” is zeker ook de publieke sector die het meeste baten kan bekomen
8. Maar er zijn ook andere manieren om het financieringstekort te verkleinen
9. Daarnaast moet er ook een systeemverandering zijn om te zorgen dat de financiering überhaupt niet (of minder) nodig is
10. De systeemverandering is ook een omslag in denken

1. De natuur is de basis van onze samenleving en haar economie

- ▶ Meer dan $\frac{1}{2}$ van het wereldwijde BBP is geproduceerd door activiteiten die gemiddeld tot sterk afhankelijk van de natuur¹
 - Voor EU: $\frac{3}{4}$ van bruto toegevoegde waarde²
- ▶ Alle bedrijven, de hele economie, iedereen, de hele samenleving hangt af van een gezonde leefomgeving³

Conclusie: De natuur is al ons grootste verdienmodel

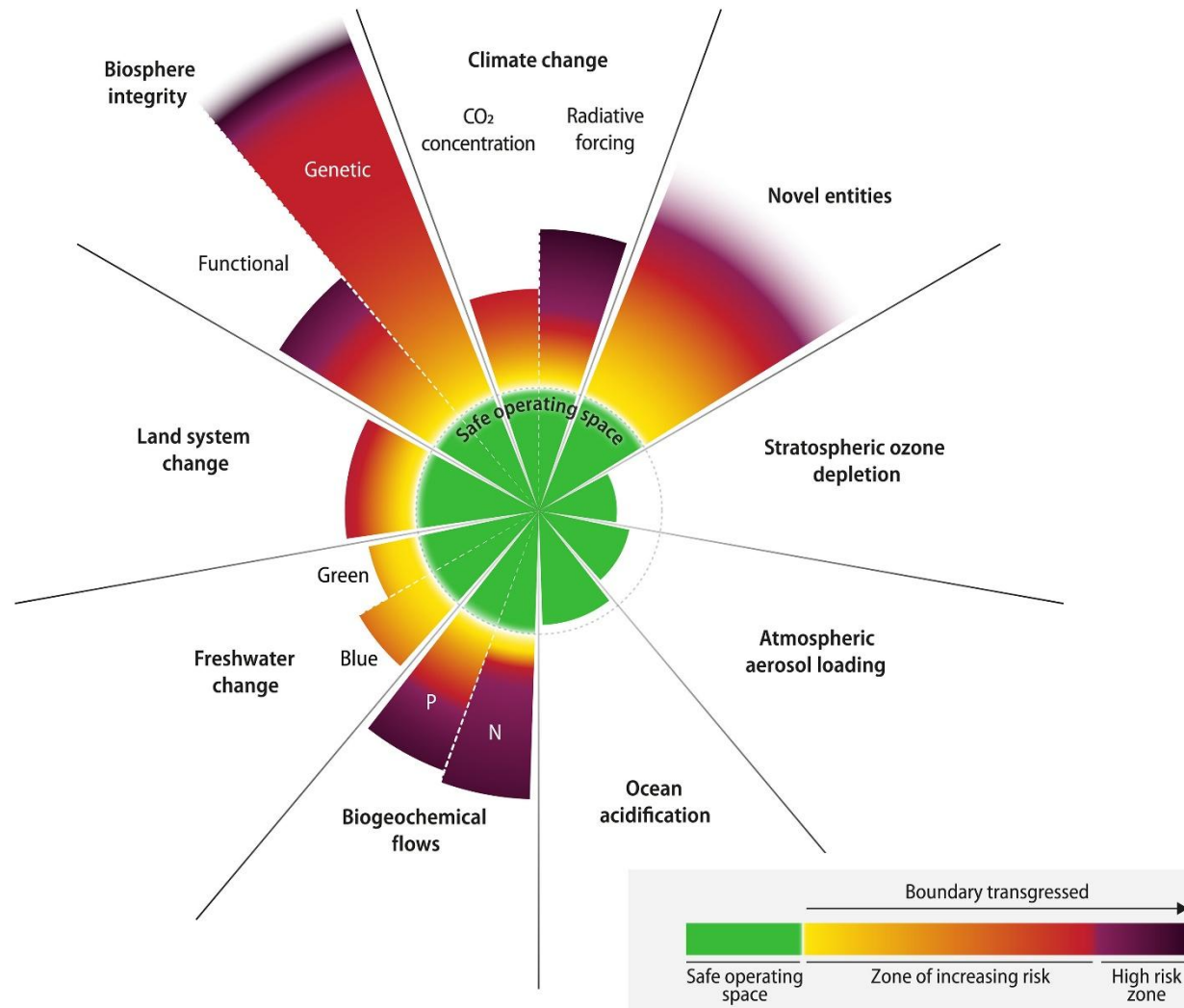

¹WEF. (2020). Nature Risk Rising: Why the Crisis Engulfing Nature Matters for Business and the Economy (New Nature Economy Series). World Economic Forum and PwC.
https://www3.weforum.org/docs/WEF_New_Nature_Economy_Report_2020.pdf

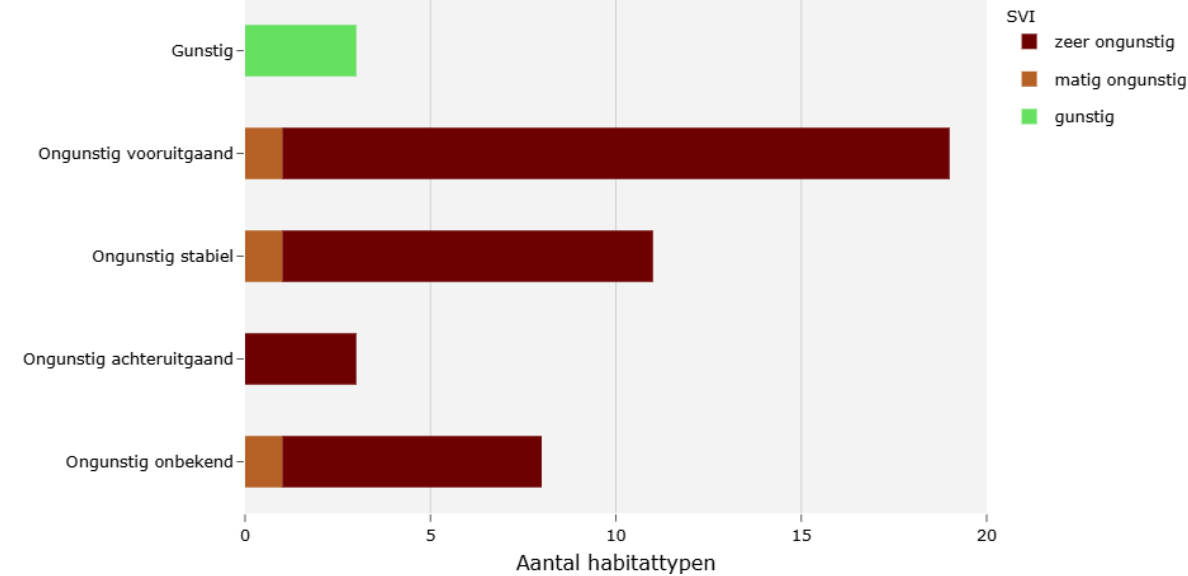
² Hirschbuehl, D., Neuville, A., Petracco, M. and Sanchez Arjona, I., The EU economy's dependency on nature, European Commission, Ispra, 2024, JRC140304.

³ IPBES. (2022). Methodological assessment of the diverse values and valuation of nature of the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services. IPBES secretariat.
<https://doi.org/10.5281/ZENODO.6522522>

2. De natuur is er zeer slecht aan toe...

Beoordeling van de staat van instandhouding van de habitattypen van de Habitatrichtlijn (2007-2018)

3. ... door onze economie

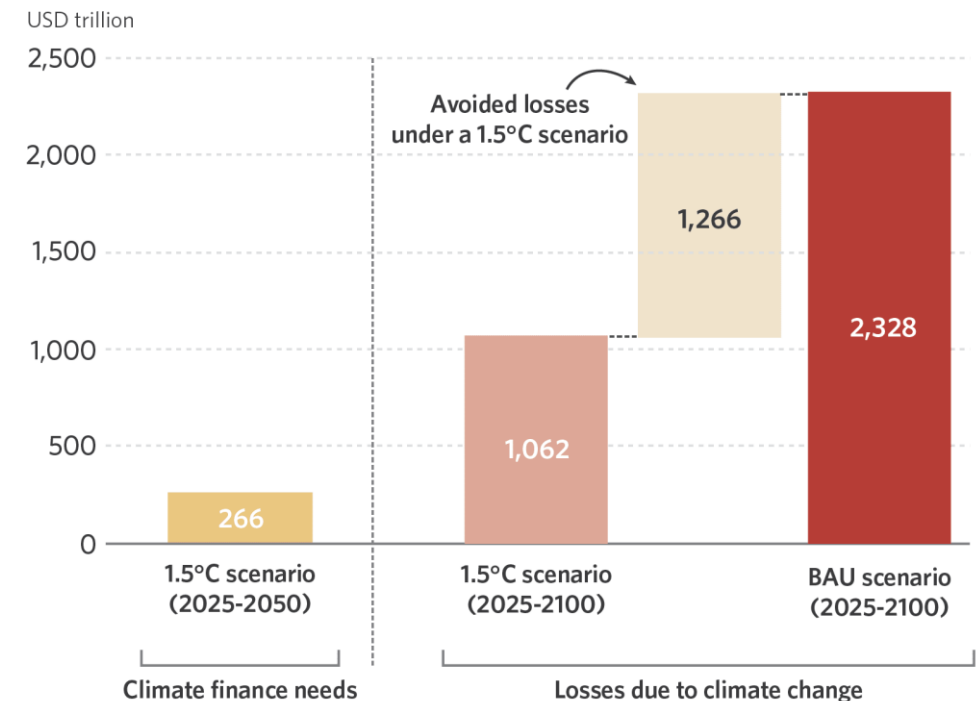
- ▶ Hoe we consumeren en produceren is sterk gelinkt aan alle drijfveren van biodiversiteitsverlies¹:
 - Grondstoffenontginning
 - Vervuiling
 - Invasieve soorten
 - Broeikasgas uitstoot
 - Landgebruiksveranderingen

4. De economie zal daardoor haar eigen slachtoffer worden

- ▶ De kost van biodiversiteitsverlies wereldwijd is nu al 5 triljoen \$/jaar (5 met 18 nullen)¹
- ▶ Maar ook in eigen land weten we mogelijke kosten:
 - €0,3-8,6 miljard voor een waterbom zoals in Wallonië, 2021
- ▶ Ook de kredietwaardigheid³ en verzekerbaarheid⁴ komen hierdoor in het gedrang
- ▶ De kost van niets doen wordt dan ook steeds hoger

Figure ES4: Cumulative climate finance needs vs. losses under 1.5°C and BAU scenarios

Source: Climate Policy Initiative

¹ Kurth, T., Wübbels G., Portafaix, A., Meyer zum Felde, A., Zielcke, S. (2021) The Biodiversity Crisis Is a Business Crisis. Boston Consulting Group

² De Vlaamse Waterweg. (2022) Rapport Wat-als-simlatie Vlaadneren met neerslag juli 2021

³ Agarwala, M., Burke, M., Klusak, P., Kraemer, M., & Volz, U. (2022). Nature Loss in Sovereign Credit Ratings. <https://www.naturefinance.net/making-change/sovereign-debt/nature-loss-in-sovereign-credit-ratings/>

⁴ European Insurance and Occupational Pensions Authority. (2025). Report on biodiversity risk management by insurers

5. Conclusie: We moeten investeren in natuurbehoud en natuurherstel

Maar wie is we?

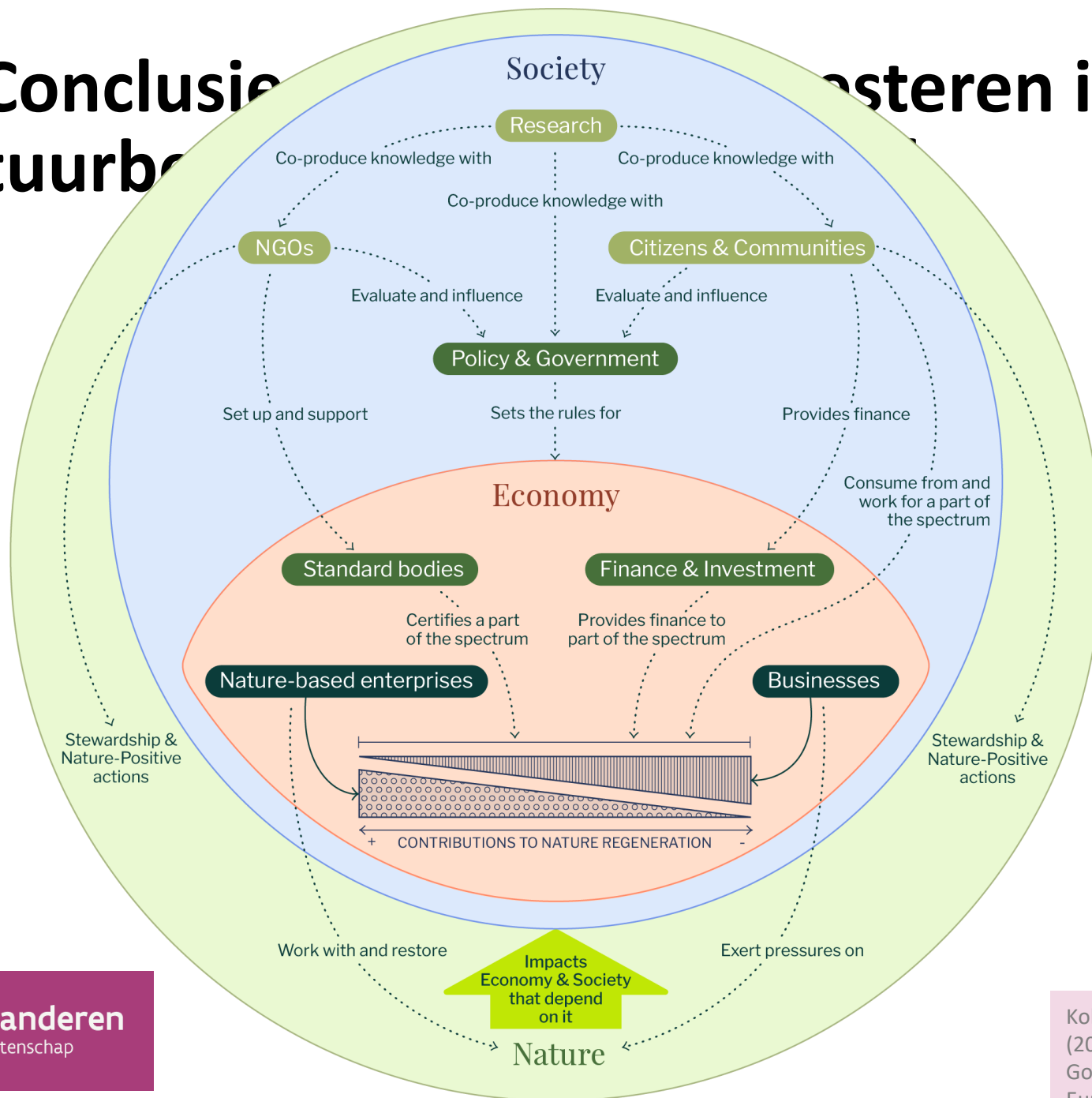

Vlaanderen
is wetenschap

5. Conclusie natuurbe

Masteren in

Maar wie is we?

Koh, N. S., Zandersen, M., Bull, J., Desair, J., Kupilas, B., McQuaid, S. (2025). Framing the Nature-Positive Economy (Deliverable 1.1). GoNaturePositive! Horizon Europe Grant Agreement No. 101135264., European Commission. <https://doi.org/10.5281/zenodo.17494450>

6. De private sector moet investeren in natuurbehoud en natuurherstel

Private sector:

- Directe impact op de natuur
- Directe afhankelijkheid van de natuur
- Haalt een deel van winsten uit de “gratis” diensten van de natuur
- Heeft het meeste financiering beschikbaar¹

Maar doet dit in mindere mate omdat²:

- Return on investment niet altijd duidelijk of direct is
- Ze weinig beleids-incentive hebben

¹ Bauluz, L. , Brassac, P., Dietrich, P., Martínez-Toledano, C., Nievas, G., Odersky, M., Piketty, T., Sodano, A., Somanchi A. , Global Wealth Accumulation and Ownership Patterns, 1800-2025, World Inequality Lab Working Paper 2025/22

² zu Ermgassen, S.O., Hawkins, I., Lundhede, T. et al. The current state, opportunities and challenges for upscaling private investment in biodiversity in Europe. Nat Ecol Evol 9, 515–524 (2025). <https://doi.org/10.1038/s41559-024-02632-0>

Enkele voorbeelden van private financiering

- ▶ Bedrijven die het koppelen aan marketing
 - Bv. punten sparen bij Colruyt voor de aanplant van bomen en haagkanten
- ▶ Bedrijven die een stapje verder gaan en zich expliciet engageren om impact te mitigeren
 - E.g. bedrijven die *nature of carbon credits* kopen
- ▶ Bedrijven die het doen om hun waardeketen te vrijwaren
 - Voedselverwerkende bedrijven (bv. watertoevoer voor Spa, AB-Inbev, Coca Cola)
 - Kinopolis die een deel opbrengst van de natuur docu “Onze Natuur” schenkt voor kweekprogramma Vliegend Hert
 - Verzekeraars die investering terugverdiend zien door kleiner risico

Een (kritische) blik op private financiering via “marktwerking” - credits

- ▶ Het verlies van biodiversiteit is een marktfalen
- ▶ Het creëren van een nieuwe markt als oplossing?
- ▶ Nature credits kunnen deel van oplossing zijn maar:
 - Vraag naar credits zal vooral moeten komen van sterk regelgevend kader¹
 - Opzetten van een geloofwaardige markt is kostelijk¹

©Green Finance Observatory

7. De publieke sector moet ook blijven investeren in natuurbehoud en natuurherstel

- ▶ Heeft het grootste terugverdieneffect van investeren in natuur, gezien deze vaak publieke diensten leveren
- ▶ Kan op lange termijn denken en investeren
- ▶ Vaak een component publieke financiering nodig voor private te mobiliseren¹
- ▶ Heeft het mandaat en verantwoordelijkheid om het leefmilieu van de burgers te vrijwaren
- ▶ Maar doet dit in mindere mate omdat
 - Globale trend is armere overheden en rijkere privé²
 - Andere prioriteiten zoals competitiviteit en veiligheid

¹ Van Damme, S., Op de Beeck, T., Vandendriessche, J., Van Esbroeck, C., Van Limpt, L., De Vadder, S., Crabbé, A. & Coppens, T., (2025) “Wie zal dat betalen? Ruimtelijke planning en innovatieve financiering: een tandem voor natuurgebaseerde oplossingen.”, Ruimte & Maatschappij 17(1). doi: <https://doi.org/10.21825/renm.91701>

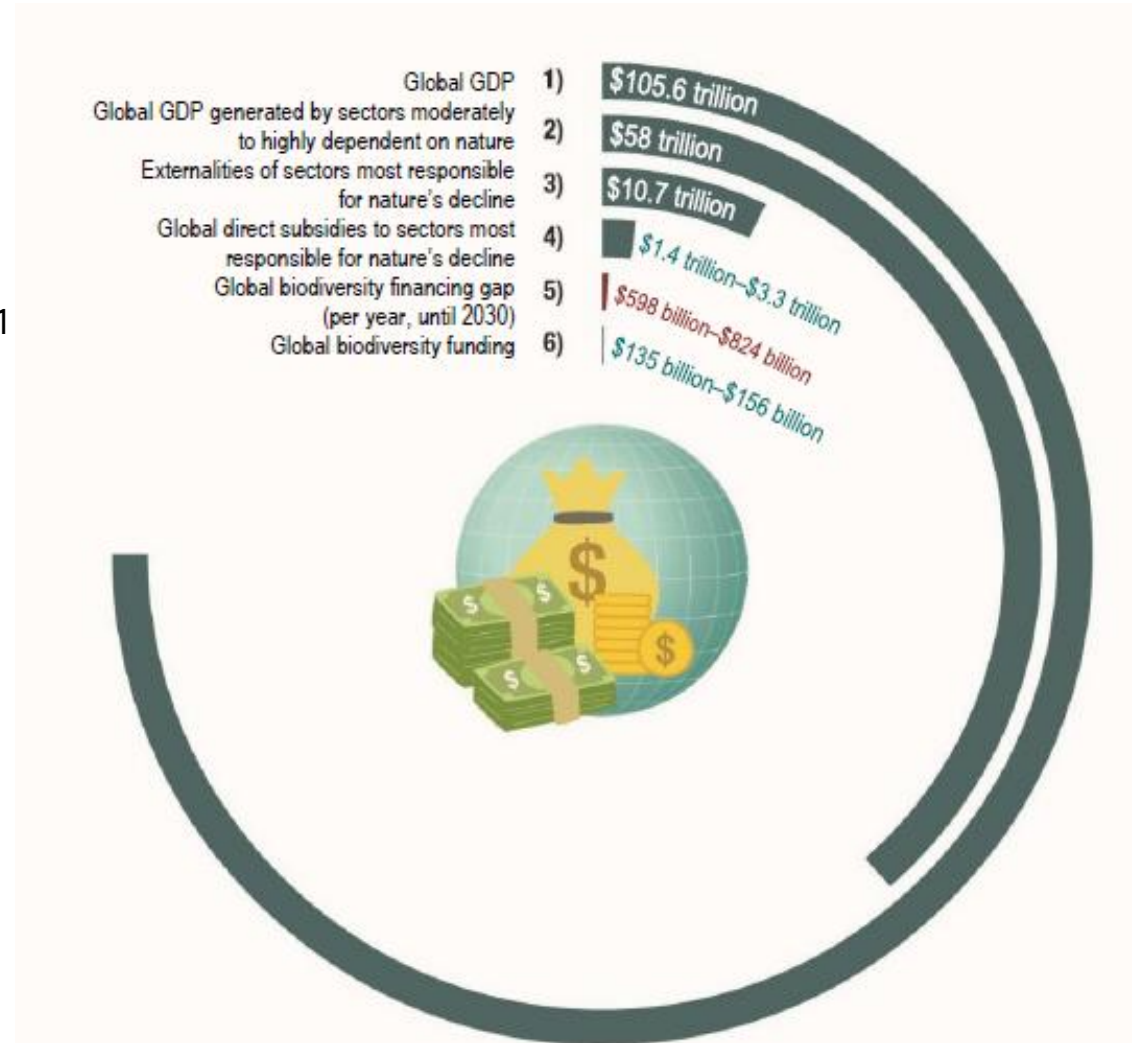
² Bauluz, L., Brassac, P., Dietrich, P., Martínez-Toledano, C., Nievas, G., Odersky, M., Piketty, T., Sodano, A., Somanchi A., Global Wealth Accumulation and Ownership Patterns, 1800-2025, World Inequality Lab Working Paper 2025/22

8. Maar het financieringstekort kan ook op andere manieren verkleind worden

- A. Natuurherstel vermijden door vooreerst te stoppen met het te degraderen
- B. Via handhaving herstel in natura of in monetaire compensatie vorderen
- C. Natuurbeheer zichzelf laten terugbetalen: jacht en vrijwillig beheer

A. Natuurherstel vermijden

- ▶ Sterke, heldere en continue regelgeving die een cap zet op natuurverlies
 - Bv. verspreide bebouwing tegengaan en terugkeren kan ettelijke miljarden opleveren¹
- ▶ Een verandering in financieringsmodel van de overheid en de private financierders²
 - €1,4 triljard/jaar tov 600 miljard/jaar
 - €34-48 miljard/jaar voor EU³
- ▶ Een shift in het productiemodel van bedrijven
 - In kaart brengen van impacten en risico's
 - Mitigatie hiërarchie implementeren

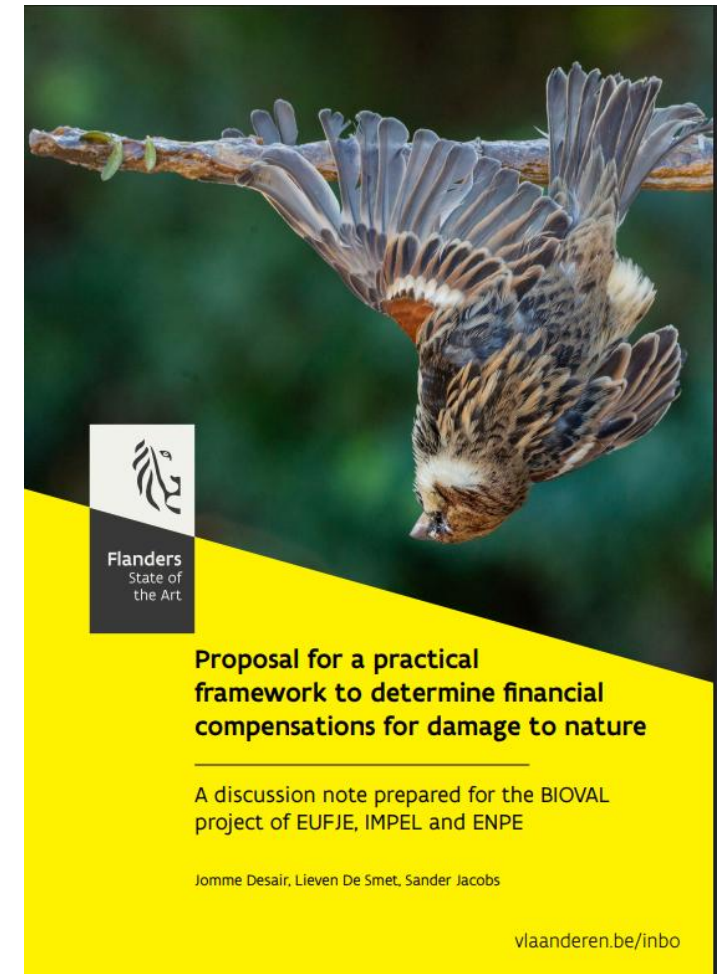
¹ Vermeiren et al., (2019), Monetariseren van urban sprawl in Vlaanderen, uitgevoerd in opdracht van Departement Omgeving.

² O'Brien, K., Garibaldi, L. A., Agrawal, A., Bennett, E., Biggs, R., Calderón Contreras, R., Carr, E. R., Frantzeskaki, N., Gosnell, H., Gurung, J., Lambertucci, S. A., Leventon, J., Chuan, L., Reyes García, V., Shannon, L., Villasante, S., Wickson, F., Zinngrebe, Y., & Périanin, L. (2025). IPBES Transformative Change Assessment: Summary for Policymakers. Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.17099400>

³ Vandermaesen et al., (2024), Can your money do better? Redirecting harmful subsidies to foster nature & climate resilience. WWF, Brussels

B. Handhaven waar illegale schade optreedt

- ▶ Compensaties vorderen waar *in natura* herstel niet mogelijk of haalbaar is
 - Methode beschikbaar voor indicatieve compensaties voor dieren
 - Methode in ontwikkeling met ANB voor indicatieve compensaties voor vegetaties
- ▶ Handhaving betaalt zichzelf terug in de vorm van herstel en inkomsten als herstel niet mogelijk is

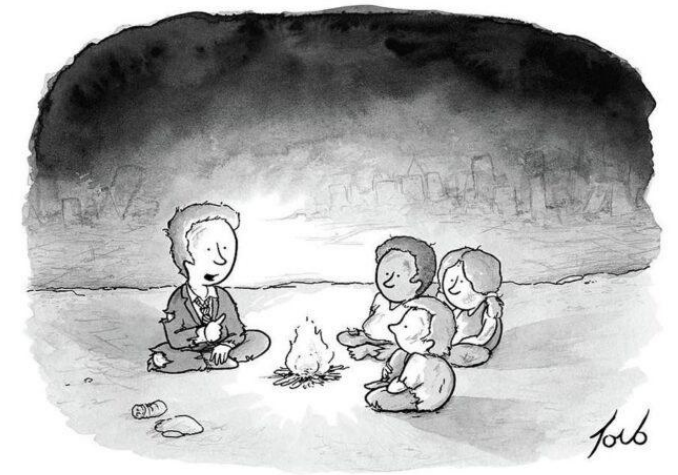
C. Privaat natuurbeheer als inkomst of vermeden kost

- ▶ Jacht als beheer dat ook opbrengt, waarbij deze opbrengst ook kan ingezet worden voor verder onderzoek, monitoring en beheer
 - Daarnaast ook belasting inkomsten uit aankoop materiaal
 - Opbrengst door verkoop wild (maar in huidig regelgevend kader weinig)
- ▶ Beheer door vrijwilligers als grote uitsparing van kosten
 - Daarnaast ook belasting inkomsten uit aankoop materiaal
 - Gezondheidswinst door contact met natuur

9. Een systeemverandering om de kraan dicht te draaien

- ▶ Verandering in business modellen van extractief naar natuur-positief¹
 - Verandering in hoe het succes van een bedrijf gemeten wordt zodat dit niet enkel financieel is maar ook in gelijke mate meeneemt wat de sociale en ecologische impact is
- ▶ Er zijn al veel bedrijven die met de natuur werken²
 - Agro-ecologische landbouwbedrijven
 - Groene daken en muren
 - NBS implementeerders

*“Yes, the planet got destroyed.
But for a beautiful moment in time we
created a lot of value for shareholders.”*

¹ University of Cambridge Institute for Sustainability Leadership (CISL), Capitals Coalition, WBCSD and Tecnalía. (2024). Better business: Re-thinking business models for nature positive outcomes. A-Track. Cambridge, UK: University of Cambridge Institute for Sustainability Leadership.

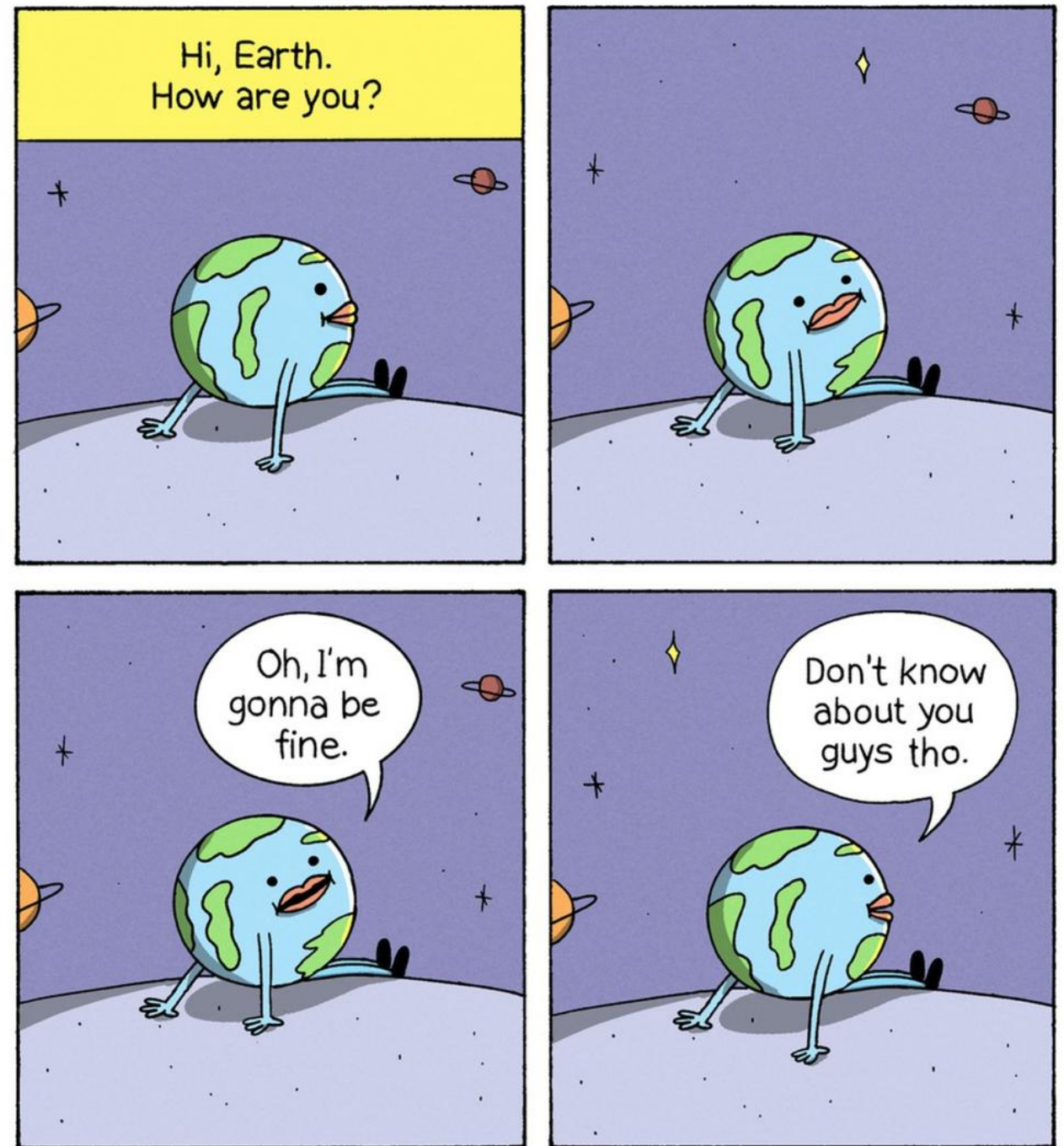
² European Commission: Directorate-General for Research and Innovation, McQuaid, S., Zandersen, M., Brophy, M., Rizzi, D. et al., Policy imperatives for a competitive and resilient nature-positive economy – Executive summary, Publications Office of the European Union, 2025, <https://data.europa.eu/doi/10.2777/2961137>

10. Systeemverandering door omslag in denken

- ▶ **Competitiviteit** = het beter doen dan anderen
 - Economische vooruitgang met natuurherstel als uitkomst of drijfveer
 - Een samenleving hebben waarbij de bevolking gezond en gelukkig is (en niet economische groei als enige indicator)
- ▶ **Veiligheid** = een veilig leefmilieu vrij van schadelijke pollutanten en een zekere toekomst zonder vermijdbare klimaatextremen en klimaat-geïnduceerde onstabieleit
- ▶ **Return on investment** = niet enkel financieel maar vooral in de totale waarde die gecreëerd wordt: ecologisch, sociaal en economisch¹
 - Monetariseren van de natuur als hulpmiddel maar niet als oplossing
 - Meervoudige waarden van natuur zijn maar deels financieel uit te drukken

Conclusie

- ▶ De natuur is al ons grootste verdienmodel
- ▶ Biodiversiteitfinanciering is
 - Meer doen
 - Minder doen
 - Anders doen
 - Broodnodig
 - Haalbaar en betaalbaar
- ▶ We zijn er al mee bezig
- ▶ We kunnen en moeten nog veel beter

War and Peas

Vragen of opmerkingen?

Mail: jomme.desair@inbo.be

Connecteer: www.linkedin.com/in/jomme-desair

Volg mijn onderzoek: <https://pureportal.inbo.be/nl/persons/jomme-desair/>

Volg het INBO: <https://www.linkedin.com/company/inbo-research-institute-for-nature-and-forest/posts/?feedView=all>

